

Шматковська Т. О.

к.е.н., доц., доцент кафедри обліку і аудиту,

Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки

**ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
УПРАВЛІННЯ НЕОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА**

В сучасних умовах розвитку економіки важливим фактором успішного функціонування підприємства є його забезпеченість необоротними активами, які є матеріальною базою будь-якої підприємницької діяльності. Вони визначають рівень виробничої потужності та сприяють підвищенню технічної оснащеності суб'єкта господарювання. Показники забезпеченості підприємства необоротними активами та ефективності їх використання суттєво впливають на ефективність господарювання та фінансовий стан господарюючого суб'єкта. В складі майна підприємства саме необоротні активи формують базис для його функціонування і значною мірою визначають подальші перспективи розвитку.

Необоротні активи – матеріальні та нематеріальні ресурси, які закріплюються за підприємством на праві господарського відання чи праві оперативного управління і забезпечують провадження його основної діяльності та строк корисної експлуатації яких становить більше одного року або операційного циклу, якщо він більший ніж рік [1].

Так як необоротні активи становлять вагому частину майна будь-якого підприємства, вони є досить специфічним об'єктом для управління. А у свою чергу управління необоротними активами є важливою складовою загальної системи управління діяльністю підприємства [2].

Під управлінням необоротними активами розуміють спостереження, фіксацію, відтворення та вплив на необоротні активи з метою найбільш ефективного їх використання в процесі діяльності підприємства. Відповідно управління необоротними активами охоплює етапи планування; прийняття та реалізацію рішень; а також контролю та аналізу наслідків запровадження означених рішень.

Метою управління необоротними активами є забезпечення умов вчасного оновлення, модернізації і підвищення ефективності їх використання, а також

визначення розміру та форм задоволення потреб у прирості основних засобів; забезпечення підвищення ефективності використання основних засобів; формування оптимальної структури джерел фінансування основних засобів тощо [3].

Прийняття ефективних управлінських рішень залежить від належної організації і планування господарської діяльності, контролю та аналізу її результатів з метою виявлення проблем, знаходження альтернативних рішень щодо цих розв'язання проблем для досягнення стратегічних напрямів функціонування у майбутньому. Ускладнення системи управління потребує не лише удосконалення організації діяльності, але і поліпшення інформаційного та облікового-аналітичного забезпечення, так як для формування успішного функціонування будь-якого суб'єкта господарювання та управління ним необхідною, перш за все, є оперативна та вчасна подача інформації про фінансовий та майновий стан, результати діяльності, а також зовнішні дані щодо дійсних та потенційних інвесторів, партнерів, конкурентів та інших його контрагентів.

На нашу думку, під обліково-аналітичним забезпеченням процесу управління слід розуміти сукупність облікових і аналітичних процедур, об'єднаних у обліково-аналітичну систему та спрямованих на задоволення інформаційних потреб користувачів шляхом перетворення первинної інформації в узагальнюючу згідно із визначеними цілями, а також нормативно-правовим, методичним, організаційним, технічним та ергономічним забезпеченнями. Це вимагає від системи управління забезпечити поєднання всієї інформації, що використовується, специфічних засобів і методів її аналітичної обробки, а також діяльності фахівців щодо її ефективного використання.

Облікова інформація є основою для прийняття рішень з організації, планування й регулювання господарської діяльності підприємства. Особливості облікової інформації залежать від виду бухгалтерського обліку, методів формування інформації, а при автоматизованій обробці – алгоритму виконання господарських операцій. Лише на основі якісної оцінки облікової інформації можна визначати її необхідність, а за характеристиками означених інформаційних ресурсів визначати рівень їх достатності.

Разом з тим, аналітична інформація відрізняється від облікової, адже дані для аналізу беруть з одного або кількох джерел економічної інформації (облікової, нормативної, прогнозної). Первинне формування такої інформації залежить від різних причин, основними з яких слід вважати вид аналізу господарської діяльності, а також цілі аналізу та його завдання. Облікова та аналітична інформація мають бути релевантними, тобто відповідати вимогам розв'язання відповідних функціональних управлінських завдань [4].

Зауважимо, що основними джерелами для аналізу необоротних активів виступають: нормативно-правові акти; внутрішньогосподарська документація; первинні документи з обліку нематеріальних активів; бухгалтерська, податкова, статистична звітність; прогнозно-фінансова документація; контрольно-вимірювальна документація; маркетингова інформація; методичне та програмне забезпечення та інша інформація, за допомогою якої можна у повній мірі оцінити діяльність підприємства та на основі якої можна прийняти правильні та доцільні управлінські рішення.

Узагальнюючи зауважимо, що управління необоротними активами є невід'ємною складовою діяльності будь-якого господарюючого суб'єкта. У сформованих реаліях виключно за умов створення належної обліково-аналітичної бази, управлінська ланка буде спроможною забезпечити не лише ефективне управління необоротними активами, а й сприяти зменшенню збитковості та підтриманню фінансової стійкості підприємства в цілому.

Література

1. Шматковська Т. О. Формування раціональної організації облікового процесу операцій з необоротними засобами в аспекті підвищення ефективності використання цих активів на підприємстві / Т. О. Шматковська // Науковий вісник Буковинського державного фінансово-економічного університету. Економічні науки : збірник наукових праць. Вип. 1. (24). – Чернівці, 2013. – С. 375 – 383.

2. Шматковська Т. О. Деякі аспекти проблематики оцінювання ефективності формування та використання активів підприємства / Т. О. Шматковська // Перспективи розвитку економіки України : теорія, методологія, практика : матеріали XX Міжнар. наук.-практ. конф. (25-26 трав. 2015 р.) / відп. ред. Л. Г.

Ліпич. - Луцьк : Вежа-Друк, 2015. - С. 204 – 206. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/6226>

3. Шматковська Т. О. Раціоналізація організації облікового процесу операцій з основними засобами в аспекті підвищення ефективності використання цих активів на підприємстві / Т. О. Шматковська // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія : Економічні науки. – 2013. – № 5 (254). – С. 124 – 129. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/3062>

4. Шматковська Т. О. До проблематики формування та відтворення основних засобів на сільськогосподарських підприємствах / Т. О. Шматковська, С. М. Онисько, О. Г. Агрес // Держава та регіони : серія : економіка та підприємництво. – 2010. - № 2. – С. 139 – 145.